

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XXXIII. Infidus animus, alieni explorator & delator.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

nihil illi proinde credendum. nam ut inimicus non sit, ingenti laborat imprudentia, pertuso similis vasi. quis sapiens vina sua huic committat? quis consilia proditori? proditor omnis commissorum violator est.

CAPVT XXXIII.

*Infidus animus. Alieni explorator,
& delator.*

Vicinum Superioribus vitium, & ferè à placendi studio natum. deterius est, quando à nocendi libidine nascitur. primùm ab amico aut patrono gratificandi desiderio prouenit. cùm enim vident aliquid inter amicum & alium æmulationum, aut mutuarum suspicionum intercedere, idque è muneris siue iam parti, siue sperati quadam corriualitate; miscent se hi medios, amicitiam simulant, gratiam venantur. inde vbi se in illam sinuauerint, partis maximè oppositæ delatione, gratifque quibusdam detractionum relationibus, perfacile ab animo verborum his aculeis exulcerato extorquent ea quæ non iucundum sæpe audire est priori illi amico aut patrono; maximè si consilia propositosque

I i tosque

tosque menti fines subdola hac beneuolentiae ostentatione intellexerint, aut si quid in alium dictum scriptumue acerbius. quarum rerum omnium explorator ille & dux & auctor fuit, fallaci quadam maledicentia, simulataque calumniatione alterum in paria prouocans; maximè si patroni illius sui in hunc criminationes falso licet recensitas, & à se excogitatas retulerit. quo tanquam stimulo in indignationem primùm illum impellit, inde etiam in conuitia, simulata semper inimici in altero, amici verò in hoc persona.

Et ferè vsu venit, vt deteriora referant, plurimaque de suo misceant, ad prioris illius peccus potentiùs exacerbandum. validam odiorum causam subministrantes, conceptasque priùs animis scintillas, in ingentes ignes noxiis his infidissimi oris flabris excitantes.

Sin non tam placendi vni, quàm nocendi alteri studio hæc retia tendantur, detestandi etiam magis sunt, vt quos solum odium ad has fraudes impulerit. quod non tam humanæ mentis, quàm diabolicæ crudelitatis vitium est; maximè cum in innocentem, nullaque illius hostilitate prouocati, effera nocendi libidine, in aliena damna rapimur, idque beneuolentiæ quodam

dam mantello tecti; tanquam faporato pulmento toxica miscentes. ad quæ proiectissima scelera nemo Religiosus venit, nisi omnem antè Religionis spiritum exuerit, vindicisquæ Dei timorem excusserit, factus sibi ipsi improbitatis dux & magister.

Sequuntur ex his initiis mala innumera. ac inter prima lethale Religionibus omnibus detractiōnis vitium, non fortuitò, aut linguæ quadam incontinentia, aut à prauo habitu natum, aut aliorum narrationibus prouocatū; sed ab insigni malevolentia & præcogitatione, ac præmeditata improbitate profectū. quæ res veniam nullam meretur, nec sat graui pœna puniri potest: soluit enim omne humanæ coniunctionis commercium, omne mutuæ charitatis vinculum, omnem fraterni affectus necessitudinem, omnem Religiosæ domus tranquillitatem, omnem spiritualis amoris nexum, omnem fiduciæ robur.

Succeduntquæ illorum loco nullo ingenio, aut arte reparanda damna: in verbis factisque pulsa securitate trepidatio: in omni etiam familiari collocutione, candore fugato, fraudum anxia sollicitudo; ac tanquam inter inimicas acies versanti, attonitus quidam timor: quaqua parte insidiis septo, hostilis quidam metus. nulla hîc

li 2 lata

lata dies, nullum gaudium explicatum; ponderantur tanquam in trutina verba singula, & in omni oratione retia & compedes circumspēctamus. iam & incessus ipse & inambulationes nescio quid metuendum contineant. dumque omnis fiducia fidesque exulat, taciti contabescunt animi, ac quasi in saxa ac rupes congelascunt.

Misera omnino vita, & non hostium acerrimis vouenda: vt extrema præligēda pauperies, vincula sint & carceres inter lætum hilaremque panem & aquam, quam inter orbis delicias ac diademata ad omnē congressum verbaque mens attonita, dubia, insidiis benevolentiam mentientium circumseptā, perpetuisque suspicionum æstibus, tanquam decumanis fluctibus iactata, vt infelicissima in continuis tempestatum harum circumuolutionibus omnique acerbior morte censerī vita debeat.

Ecclesi. 12 Tales sunt quorum meminit Ecclesiasticus: *In labiis suis indulcat inimicus, & in corde suo insidiatur vt subuertat te in foueā. In oculis suis lacrymatur inimicus: & si inuenerit tempus, non satiabitur sanguine: & si incurrerint mala, inuenies eum illic priorem. In oculis suis lacrymatur inimicus, & quasi adiuuans suffodit plantas tuas. Caput suum mouebit, & plaudet*
ma

*manu. De inimico amicitia simulante hæc verba. cuius cum distillent labia fauum, mellaque fundant, lacrymaque amorem testentur, hostilitatem facta loquuntur. de quo illud verè: Dens putridus, & pes lassus, Prou. 25
 qui sperat super infideli in die angustia, & amittit pallium in die frigoris. Sicut enim aramentum aruginat nequitia illius: & si humiliatus vadat curuus, adijce animum tuum, & custodi te ab illo. Non statuas illum penes te, nec sedeat ad dexteram tuam: ne fortè conuersus in locum tuum, inquirat cathedram tuam. talis etenim Eccli. 12
 est amicus secundum tempus suum, & non permanebit in die tribulationis: est amicus qui conuertitur ad inimicitia: & est amicus, qui odium & rixam & conuitia denudabit: est amicus socius mensæ, & non permanebit in die necessitatis. Excitabit etiam tribulationes, nec parcat animæ mœrenti, nec iacentis sanguinis impinguatur namque aduersis, & ridebit in interitu aliorum, omni bellua crudelior. Prou. 16
 Laetatur amicum suum, & ducit eum per viam non bonam, viam insidiarum & mortis. & dum amicum simulat, hostilia in incauto exequitur. bis sceleratus, simulatione & fine. Prou. 6.
 Et sicut noxius est qui mittit sagittas & lanceas in mortem: ita vir qui fraudulenter nocet amico suo: & cum fuerit deprehensus, dicit, Ludens feci. nimirum ludit in amico sanguine.*

guine. hoc solo iudicio suo infelix, quòd cogitata ad optatum animo suo exitum deducere non potuerit. nec finem tamen improbitati, nisi in suo aut alieno sanguine statuet. Hic exitus infidæ mentis. perit, aut perimit: & miserando exitu amici, aut infelici suo, infidum animum signat, Deo hominibusque iuxta inuisus. de quo illud

Isaia 29 Propheta dici potest: *Vae qui profundi estis corde, ut à Domino abscondatis consilium: quorum sunt in tenebris opera, & dicunt, Quis videt nos, & quis nouit nos? peruersa est hæc vestra cogitatio. quasi si lutum contra figulum cogitet, & dicat opus factori suo, Non fecisti me; & signentum dicat fictori suo, Non intelligis. Profundi cordis omnis infidus est alieni obseruator & substructor. ac licet fraudulenta consilia sua apud homines tegat, Deum habet cordium scrutatorem, qui educet è tenebris insidias in proximorum perniciem structas. quem si cogitarent inspectorem & vindicem, non descenderent ad noxias has fraudes, tanquam si machinationum harum nullum aliquando habituri essent discussorem, nullum iudicem. audiant Sapientem: *Benignus est enim spiritus sapientia, & non liberabit maledicum à labiis suis: quoniam renum illius testis est Deus, & cordis illius scrutator est verus, & lingua eius auditor. quoniam**

spiri-

spiritus Domini repleuit orbem terrarum: propter hoc qui loquitur iniqua, non potest latere, nec prateriet illum corripuens iudicium. In cogitationibus enim impij interrogatio erit: sermonum autem illius auditio ad Deum veniet, ad correptionē iniquitatum illius. Custodite ergo vos à murmuratione, qua nihil prodest, & à detractioe parcite lingua. quoniam sermo obscurus in vacuum non ibit. os autem quod mentitur, occidit animam.

Remedia.

A Vitij huius fœditate & grauitate petenda: quam à communi mortaliū omnium sententia mutuare possumus. qui licet proditores non rarò bono suo venentur & probent, & pretio etiam parent, proditores tamen execrantur: quorum infame omni retrò atate apud omnes nationes, omnique sæculorum memoria nomen est. quoque vnaquæque generosior gens est, hoc proditoris nomen maiore in horrore habet. venalia nimirum alieni honoris, gloriæ & commodorum mancipia, indigna quæ hominis nomine censeantur, quo magis ab omni Religione eliminanda. Monemur sic à Sapiente: *Noli Eccl. 37. 1*
consiliari cum eo qui tibi insidiatur, & à Zelanti-
bus

Prov.
10.

bus te absconde consilium. & Ei qui reuelat mysteria, & ambulat fraudulentur, & dilatat labia sua, ne commiscearis.

Fouendus contra fidus animus, qui nec proposita morte alieni proditor fiet. talem quicumque nactus fuerit, inter verticis sui gemmas primam statuatur, colatque ut caelo datum, obseruet ut oculi pupillam, benefaciat ut animae suae, intimaque sibi familiaritate iungat. rarissimus enim horum usus, ac inter millia vnus aliquando, aut alter. quo studiosius quaerendi, fouendi, tutandi sunt. ut videant qui contrario virtuti huic tenentur vitio, quanta sit fidei pectoris praerogatiua. omnibus hoc opibus regnisque praestat: parari enim haec industria laboreque possunt; animus fidus, secreti tenax, nulla mercede aut tormentis vincendus, à solo caelo sperari debet. amicus fuit in prosperis? magis etiam erit in aduersis. stetit inter secunda? non cadet inter aduersantia: quin fortius firmabit gradum, & ostendet se non purpuræ aut fortunæ, sed amico natum, cum quo per aduersantia lætior ibit, quam sine illo in gloria. Serpens nimirum, sitis, ardor, arenæ, dulcia amori sunt. propone diademata: contemnet, si prodendus amicus est. opes & honores: ridebit, si alieni ex-
plo-

plorator delatorque esse iubeatur. sponde
 plena manu voluptates: nulla illi maior
 voluptas est, quam pro fidei firmitate ac
 ruitione vitam proicere. deince functioni-
 bus omnibus, exue muneribus, ad extre-
 ma terrarum populorumque relega, in-
 due compedibus: gaudebit, si pro fide, &
 negata prodicione patiat, & dulce du-
 cet pro tam bona causa pati: imò si desti-
 tuatur ab amico, & hostem patiat ex
 amico; stabit tamen in gradu, nec semel
 datam fallit fidem; & hostilitatem hanc
 errori tribuet, commiserabiturque amico
 tanquam è febris phrenetico & mente
 capto: morboque inimicum hunc ex ami-
 co animum, tribuet, non homini. ac nec
 iniuriis quidem damnisque prouocatus,
 aliud quam commiserationem reponet,
 qualem solemus mania laborantibus. Bea-
 tus qui hunc nactus fuerit: non enim quid-
 quam in hac vita voueri aut concedi po-
 test optatius aut maius, quam si nactus
 aliquem fueris, in cuius sinum tutò repo-
 nas quidquid animo habes malè, quid-
 quid benè, securus de fide, certusque de
 custodia. Bene Sapiens: *Amicus fidelis, pro-* *Eclli. 6.*
tectio fortis: qui autem inuenit illum, inuenit
thesaurum. Amico fideli nulla est comparatio: &
non est digna ponderatio auri & argenti contra

*bonitatem fidei illius. amicus fidelis medicamen-
tum vita & immortalitatis. qui metuit Domi-
num, inueniet illum.*

CAPVT XXXIV.

*Ingratus animus, beneficiorum
immemor.*

DEo hominibusque inuisum malum: quod cum in omni hominum genere detestandum sit, tum multò maximè in Religioso, & mitior longè aperta hostilitas est. Nam quid magis cum ratione pugnat, quàm cui benefeceris, pati inimicum? & omni hoste acerbior, ingratus est. nam inimicum æmulum suum auersari nihil nouum; odio etiam prosequi, cum mutua sæpe damna data & accepta, sat ampla odiorum causa intercurrent, nemo miretur. at post beneficia accepta dataque, in beneficium largitorem insurgere, & pro beneficijs odia detractionesque reponere, belluæ verius, quàm hominis est.

Ingratitudinem verò vitia plurimùm reliqua sequi, experientia nos docet. neque enim illa intra solius nudæque ingrati- tudinis limites se continet: profilit ferè ad odia, famæque ac bonæ æstimationis dimi-